

CSU

ทุกกลุ่มสาระ • ทุกวิชา • ทุกชั้นปี

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน

พระพุทธศาสนา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำอธิบายรายวิชา

พระพุทธศาสนา

รายวิชาพื้นฐาน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา 20 ชั่วโมง/ปี

ศึกษาความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของศาสนิกชน พุทธประวัติ ตั้งแต่บรรลุนิพพานจนถึงประกาศธรรม และประวัติศาสตร์ของศาสนาอื่น ๆ แสดงความเคารพพระรัตนตรัยและปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาเพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นชาติได้อย่างสมานฉันท์ ปฏิบัติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่าง ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัว ตามหลักศาสนา มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาศาสนสถาน มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดี เห็นคุณค่าของการสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิ และการปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาได้ถูกต้อง

โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยการร่วมกันแสวงหาความรู้จากการสืบค้นและรวบรวมข้อมูล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การคิดวิเคราะห์ คิดเชื่อมโยง การฝึกปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาเพื่อการพัฒนาตนเอง รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

เพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ มีทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิด การทำงานเป็นทีม มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน เพื่อการดำเนินชีวิตของตนเองในสังคม สามารถปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงการพัฒนาตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อมสามารถเรียนรู้ ปรับตัว มีค่านิยมที่เหมาะสม และสร้างความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รวมถึงสามารถปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงผลกระทบและประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
มฐ. ส 1.1	ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3, ป.4/6, ป.4/7, ป.4/8	ป.4/4, ป.4/5
มฐ. ส 1.2	ป.4/1, ป.4/2	ป.4/3
	8 ตัวชี้วัด	3 ตัวชี้วัด

รวม 11 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ป.4

 เวลา 20 ชั่วโมง

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 1.1 ป.4/1 อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของศาสนิกชน</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.4/2 สรุปพุทธประวัติตั้งแต่บรรลุนิพพานจนถึงประกาศธรรมหรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.4/8 อธิบายประวัติศาสดาของศาสนาอื่น ๆ โดยสังเขป</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง -</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด</p> <p>2) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p> <p>3) สมรรถนะที่ 5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี</p>	<p>พระพุทธศาสนาถือเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย เนื่องจากสังคมไทยมีวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงกับพระพุทธศาสนาพุทธตั้งแต่เกิดจนถึงสิ้นอายุขัย</p> <p>ด้วยหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามีความเหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมไทยมาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงยุคปัจจุบัน และมีเรื่องราวของศาสดาของพระพุทธศาสนาหรือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตแก่ผู้อื่น นอกจากนี้ในสังคมไทยยังมีศาสนาอื่น ๆ ที่มีความสำคัญและได้รับการนับถือ เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม การทำความเข้าใจความสำคัญของศาสนา หลักธรรม และประวัติของศาสดาจึงช่วยให้เกิดการยอมรับในความหลากหลายของสมาชิก</p> <p>ในสังคมอันเนื่องมาจากการนับถือศาสนาต่าง ๆ</p>	4

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
			รวมถึงมีความสามารถในการถอดบทเรียนจากประวัติศาสตร์ของศาสนาต่าง ๆ เพื่อนำข้อคิดมาเป็นแบบอย่างในการปรับใช้ในชีวิตของตนได้อย่างเหมาะสม	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หลักธรรมคำสอนโลก	ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 1.1 ป.4/7 ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นชาติได้อย่างสมานฉันท์ ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 1.1 ป.4/4 แสดงความเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	พระรัตนตรัยเป็นสิ่งที่พุทธศาสนิกชนให้ความเคารพและศรัทธา ประกอบด้วย พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ อันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจอันนำไปสู่การปฏิบัติดีแก่ตนเองและสังคมผ่านแนวทางสำคัญของพระพุทธศาสนา ได้แก่ การละเว้นความชั่ว การทำความดี การทำจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์ เรียกว่า โอวาท 3 รวมถึงการปฏิบัติตามพุทธศาสนสุภาษิตที่ให้ข้อคิดและข้อเตือนในการใช้ชีวิต	6
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พุทธสาวกและชาดก	ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 1.1 ป.4/3 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด ตัวชี้วัดปลายทาง -	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	พุทธศาสนาและศาสนาต่าง ๆ มีเป้าหมายสำคัญ คือ เป็นแนวทางให้ศาสนิกชนเป็นคนดีของสังคมผ่านการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอน การเรียนรู้แบบอย่างจากบุคคลที่มีความประพฤติดี เช่น พุทธสาวก รวมถึงการเรียนรู้แนวทางการปฏิบัติตนที่ดีจากการศึกษาชาดก เพื่อนำข้อคิดไปปรับใช้ให้เกิด	3

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
			ประโยชน์ต่อตนเองและสังคม	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ชาวพุทธที่ดี ชีวิตมีสุข	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 1.1 ป.4/3 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.2 ป.4/1 อภิปรายความสำคัญและมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาศาสนสถานของตนนับถือ</p> <p>มฐ. ส 1.2 ป.4/2 มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามกำหนด</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 1.1 ป.4/5 ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัว โรงเรียน และชุมชนตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p> <p>4) สมรรถนะที่ 5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี</p>	<p>ชาวพุทธยึดถือพระพุทธรูปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า พุทธศาสนิกชนที่ดีจึงมีหน้าที่ปฏิบัติตนตามมรรยาทชาวพุทธเพื่อแสดงออกถึงความเคารพที่มีต่อพระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัยและเผยแพร่หลักคำสอน และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญมั่นคง โดยการทำตนให้เป็นประโยชน์ นำความรู้ตามหลักธรรมคำสอนที่ได้ศึกษามาเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตประจำวันด้วยความชื่นชมยินดี ดังเช่น สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และ สมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ พระบรมราชชนนี ผู้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเป็นพุทธศาสนิกชนตัวอย่าง</p>	3
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 จิตสงบ พบความสุข	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 1.1 ป.4/6 เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือ</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด</p> <p>2) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ</p>	<p>การสวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย และแผ่เมตตา และการฝึกสติในการควบคุมอิริยาบถต่าง ๆ เป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา</p>	2

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>การพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>-</p>	<p>ในการใช้ทักษะชีวิต</p>	<p>ที่นำมาซึ่งคุณประโยชน์ต่อผู้ฝึก</p>	
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ศาสนพิธีนำรู้</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.4/6</p> <p>เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>มฐ. ส 1.2 ป.4/3</p> <p>ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาได้ถูกต้อง</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด</p> <p>2) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p>	<p>การฝึกปฏิบัติศาสนพิธีให้ถูกต้องแสดงถึงการมีศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ปฏิบัติ ซึ่งจะนำไปสู่การเห็นความสำคัญของการสวดมนต์ไหว้พระ อันเป็นกิจกรรมที่พุทธศาสนิกชนควรปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นพื้นฐานของสมาธิที่นำไปใช้ในการพัฒนาจิตเจริญปัญญา ส่งผลให้มีสติปัญญาดีและมีจิตใจที่มั่นคง ซึ่งถือเป็นแก่นหลักของพระพุทธศาสนา</p>	2